

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ДНІПРОПЕТРОВСЬКА МЕДИЧНА
АКАДЕМІЯ МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

Третій (освітньо-науковий) рівень
(назва рівня вищої освіти)

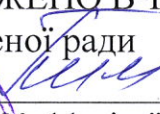
Доктор філософії
(назва ступеня, що присвоюється)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 22 Охорона здоров'я
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 091 Біологія
(код та найменування спеціальності)

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ ДЗ «ДМА»

Голова вченої ради

 /проф. Перцева Т. О./
(протокол № 11 від "20" червня 2017 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 2017/18 н. р.

Ректор /проф. Перцева Т.О./
(наказ № 118-ОД від "22" червня 2017 р.)

Дніпро 2017 р.

ЗМІСТ

1. Загальна характеристика освітньо-наукової програми.	3
2. Зміст освітньо-наукової програми.....	4
3. Мета і завдання освітньо-наукової програми.....	6
4. Науково-дослідницька робота аспіранта	7
5. Асистентська педагогічна практика.....	9
6. Проміжна та підсумкова атестації.....	10
7. Загальні та фахові компетентності випускників аспірантури.....	13
8. Результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів.....	14
9. Матеріально-технічне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення виконання освітньо-наукової програми.....	15

Додатки:

Додаток А. Навчальний план підготовки докторів філософії в галузі 09 біологія за спеціальністю 091 біологія.....

Додаток Б. Графік виконання індивідуального плану науково дослідницької роботи аспірантами за ОНП підготовки докторів філософії в аспірантурі ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України» за спеціальністю 091 біологія

Додаток В. Деталізовані результати навчання за спеціальністю 091 біологія...

1. Загальна характеристика освітньо-наукової програми

Освітньо-наукова програма (ОНП) підготовки докторів філософії поширюється в ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України».

Фахівець рівня *доктор філософії*.

За спеціальністю *091 «Біологія»*.

Галузь науки *09 Біологія*.

Освітній рівень: *III (освітньо-науковий) рівень вищої освіти*.

Кваліфікації: *доктор філософії в галузі біології за спеціальністю «Біологія»*.

З узагальненим об'єктом діяльності: *наукові дослідження та розробки, вища освіта*.

З нормативним терміном навчання (денна форма): *чотири роки*.

Ця програма встановлює:

- необхідний рівень теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, здобутих особою і достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі дослідницько-іноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та методикою педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого повинні мати наукову новизну, теоретичне та практичне значення;
- нормативний зміст навчання в ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», обсяг та рівень засвоєння у процесі підготовки відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційного рівня доктор філософії в галузі біології за спеціальністю біологія;
- перелік навчальних дисциплін підготовки докторів філософії в галузі біології за спеціальністю біологія;
- форму проміжної та підсумкової атестації;
- термін навчання.

Програма призначена для сертифікації докторів філософії та атестації випускників ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України». Успішне виконання особою ОНП є підставою для присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі біології за спеціальністю біологія.

Позначення та скорочення

У цій програмі для формування шифрів застосовуються скорочення назв циклів підготовки, до якої віднесено навчальні дисципліни:

ОНД – обов'язкові навчальні дисципліни;

ДВФ/А – дисципліни вибору факультету/академії;

ДВА – дисципліни вільного вибору аспіранта.

2. Зміст освітньо-наукової програми

Освітньо-наукова програма передбачає такі складові:

1. Професійна теоретична підготовка, що забезпечує підвищення освітнього рівня за відповідною спеціальністю.

До складу теоретичної підготовки включаються:

– обов’язкові навчальні дисципліни (ОНД), які забезпечують підвищення професійної майстерності майбутньої науково-дослідницької та викладацької діяльності;

– дисципліни вибору академії (ДФФ/А), призначення яких полягає у забезпеченні професійного освітньо-кваліфікаційного рівня;

– дисципліни вибору аспіранта (ДВА) дозволять отримати додаткові знання, що підвищать їхній фаховий рівень і поглиблять знання у відповідних фахових спрямуваннях.

2. Проходження асистентської практики дозволить закріпити отримані знання щодо викладацької майстерності.

Аспіранти, які не мають попередньо отриманої педагогічної кваліфікації, можуть прослухати визначену цією програмою педагогічну дисципліну «Професійно-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу». У такому випадку їм буде присвоєно додаткову педагогічну кваліфікацію викладача вищого навчального закладу (із внесенням відповідного запису до диплома доктора філософії і додатку до диплома).

3. Науково-дослідницька робота разом з теоретичною забезпечує відповідний освітньо-науковий рівень, необхідний для здійснення самостійної науково-дослідницької діяльності.

4. Підготовка та захист дисертаційної роботи, що разом з теоретичною та практичною підготовкою, а також науково-дослідницькою роботою забезпечує відповідний освітньо-науковий рівень.

Розподіл змісту освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії та максимальний навчальний час за циклами наведено у таблиці 1.

Таблиця 1.

**Розподіл змісту освітньо-наукової програми підготовки
доктора філософії**

№	Цикли дисциплін	Навчальних годин	Кредитів
1.	Професійна теоретична підготовка	900	30
1.1.	Обов’язкові навчальні дисципліни	300	10
1.2.	Дисципліни вибору факультету	240	8
1.3.	Дисципліни вибору аспіранта	360	12
2.	Асистентська педагогічна практика	300	10
3.	Науково-дослідницька робота	X	X
4.	Підготовка та захист дисертаційної роботи	X	X
Разом		1200	40

2.1. Нормативний зміст освітньо-професійної програми

1. Перелік теоретичних дисциплін з мінімальною кількістю навчальних годин і кредитів ЄКТС, що відводиться на їх вивчення наведено у додатку А «Навчальний план».

2. Анотації цих дисциплін, що складаються зі змістовних модулів та поєднані у структурно-логічну схему, зібрані в інформаційний пакет.

3. Присвоєння кваліфікації «доктор філософії у галузі біології за спеціальністю 091 «Біологія» здійснюється після складання комплексного підсумкового іспиту за фахом та захисту дисертаційної роботи доктора філософії.

4. Вибіркова частина ОНП підготовки доктора філософії складається з дисциплін самостійного вибору аспіранта, запропонованих ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», відповідно до навчального плану.

5. Академія має право у встановленому порядку змінювати назви навчальних дисциплін.

2.2. Підсумкова атестація аспіранта

Атестація здійснюється на підставі оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок випускників шляхом складання комплексного підсумкового іспиту зі спеціальності 091 «Біологія» та захисту дисертаційної роботи доктора філософії.

Комплексний підсумковий іспит із спеціальності 091 «Біологія» складається з двох частин обов'язкової та варіативної (відповідно до напрямку підготовки за кафедрами), що дозволяє перевірити сформованість відповідних умінь та навичок.

Присвоєння наукового ступеня доктор філософії в галузі біології за спеціальністю біологія здійснює спеціалізована вчена рада відповідного наукового спрямування. В окремих випадках, згідно з чинним Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. (ст. 6.3, 30.5.5), створюється разова спеціалізована вчена рада у складі 6-7 фахівців відповідного профілю, з яких не менше двох мають бути працівниками інших вищих навчальних закладів або наукових установ. Персональний склад такої ради затверджується Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

3. Мета і завдання освітньо-наукової програми

Метою ОНП є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця ступеня доктора філософії в галузі біології за спеціальністю біологія, який успішно виконав та захистив власне наукове дослідження у спеціалізованій вченій раді, здатний до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності у галузі біології, а також викладацької роботи у вищих навчальних закладах.

До основних завдань ОНП підготовки докторів філософії в галузі біології за спеціальністю біологія належать:

- сформувати у здобувача вищої освіти – першого наукового ступеня доктора філософії **загальні та фахові компетентності**, достатні для проведення власного наукового дослідження за спеціальністю 091 – «Біологія», участі у колективній науково-дослідній роботі у галузі біології; достатні для здійснення власної педагогічної діяльності, організації науково-методичної роботи профільної кафедри (відділу) у вищому навчальному закладі (науковій установі);
- забезпечити виконання здобувачем ступеня доктора філософії власного наукового дослідження у формі дисертаційної роботи відповідно до пріоритетних напрямів розвитку вітчизняної та світової науки у галузі біології, та відповідно до вимог, що висуваються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі біології за спеціальністю біологія;
- створити умови для належного визначення основних етапів та змістовних завдань власного наукового дослідження здобувача наукового ступеня та послідовність їх виконання;
- створити умови для належної публікації проміжних та остаточних результатів власного наукового дослідження здобувача наукового ступеня доктора філософії в галузі біології за спеціальністю біологія у наукових фахових періодичних виданнях та під час роботи наукових конференцій;
- забезпечити системну розширену педагогічну практику аспіранта (здобувача) на профільній кафедрі, яка включає в себе оволодіння сучасними методиками та сучасними інформаційними технологіями викладання дисциплін у галузі, проведення навчальних занять, практичне засвоєння принципів та методів організації науково-педагогічної, наукової та виховної роботи профільної кафедри (розподіл функціональних обов'язків, розподіл педагогічного навантаження, місце кафедри у системі науково-дослідної роботи факультету й академії тощо);
- забезпечити якісний проміжний контроль виконання здобувачем ступеня доктора філософії власного наукового дослідження, створити умови для всебічної, об'єктивної фахової експертизи результатів власного

наукового дослідження здобувача наукового ступеня доктора філософії, їх відповідності чинним вимогам до дисертаційних робіт;

– створити умови для підготовки до процедури захисту дисертації (наукового дослідження) здобувача наукового ступеня до захисту у спеціалізованій вченій раді, чи разової спеціалізованої вченої ради.

4. Науково-дослідницька робота аспіранта

Науково-дослідницька робота аспірантів є обов'язковою складовою підготовки висококваліфікованих фахівців (докторів філософії), здатних самостійно вести науковий пошук, творчо вирішувати конкретні професійні, наукові завдання. Кредитами не обліковується.

Наукова складова включає проведення фундаментальних та (або) прикладних наукових досліджень у вищому навчальному закладі та/або науковій установі, підготовку до публічного захисту дисертаційного дослідження, тематика якого визначена відповідною кафедрою та затверджена вченою радою факультету/академії, написання та публікацію статей та апробацію результатів за напрямком дисертаційного дослідження, відповідно до чинних вимог, затверджених МОН України.

Науково-дослідницька робота аспіранта здійснюється під керівництвом наукового керівника, умовно може бути розділена на підготовчий та основний етапи та включає наступні види діяльності. На підготовчому етапі аспірант:

1. Обирає тему наукового дослідження та обґрунтовує актуальність обраної теми дослідження. Здійснює перегляд каталогів захищених дисертацій і знайомиться з уже виконаними на кафедрі дисертаційними роботами. Опрацьовує новітні результати досліджень в обраній та суміжних сферах науки. Ознайомлюється з аналітичними оглядами і статтями у фахових виданнях, проводить консультації з фахівцями з метою виявлення маловивчених наукових проблем і питань, що є актуальними. Вивчає та аналізує основні підходи та позиції наукових шкіл і течій у вирішенні проблеми, що досліджується; уточнює термінологію в обраній галузі знань. Здійснює пошук літературних джерел з обраної теми.

2. Проводить планування дисертаційної роботи шляхом складання індивідуального плану аспіранта; робочого плану аспіранта.

3. Здійснює постановку мети і завдань дисертаційної роботи. Визначає об'єкт і предмет наукового дослідження.

4. Обирає методи (методику) проведення дослідження.

5. Здійснює опис процесу наукового дослідження у дисертаційній роботі шляхом формування плану-проспекту, який є реферативним викладом питань, за якими надалі буде систематизуватися весь зібраний фактичний матеріал.

Під час основного етапу науково-дослідницької роботи аспірант:

1. Проводить науково-дослідницьку роботу відповідно до профілю ОНП аспірантури, з використанням знань та навичок, отриманих в ході

вивчення фундаментальних і прикладних дисциплін освітньої складової програми. Займається науковою роботою спрямованою на виконання теоретичної та практичної частини дослідження.

2. Аналізує та узагальнює результати наукового дослідження на основі сучасних міждисциплінарних підходів, застосування наукових методологічних принципів та методичних прийомів дослідження, використання в дослідженні тематичних інформаційних ресурсів, провідного вітчизняного і зарубіжного досвіду з тематики дослідження.

3. Здійснює підготовку та видання публікацій за темою дисертації: монографій та наукових публікацій у вітчизняних фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки і виданнях, включених у міжнародні наукометричні бази даних, наукових публікацій в інших виданнях.

4. Проводить апробацію результатів наукових досліджень шляхом участі у наукових конференціях: міжнародних та зарубіжних, всеукраїнських, регіональних та міжвузівських, а також у наукових семінарах. Бере участь у конкурсах наукових робіт.

5. Бере участь у роботі Наукового товариства студентів та аспірантів та у заходах Ради молодих вчених академії.

6. Залучається до виконання держбюджетної або госпдоговірної тематики в рамках державних, міжвузівських або академічних грантів, а також індивідуальних планів кафедр.

7. Якщо за науковими результатами наукового дослідження було отримано винахід, то аспірантом готуються та подаються документи для отримання патенту на винахід (авторське свідоцтво).

8. Займається проведенням досліджень та підготовкою дисертаційної роботи, формулюванням висновків дисертаційної роботи.

9. Здійснює оцінку отриманих результатів, які обговорюються на засіданні кафедри.

10. Проходить попередню експертизу дисертації на кафедрі (передзахист).

11. Займається роботою з підготовки рукопису дисертації.

12. Працює над створенням нових перспективних засобів, в організації робіт щодо практичного використання та впровадження результатів дослідження.

13. Захищає дисертацію у спеціалізованій вченій раді.

Науково-дослідницька робота відображається у **індивідуальному плані підготовки фахівця**. Контроль виконання індивідуального плану підготовки здійснюються профільними кафедрами шляхом атестації. **Атестація аспірантів** здійснюється відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за спеціальністю. Атестація аспірантів проводиться раз на рік. Атестації передують проміжні звіти, які розглядаються на кафедрі двічі на рік.

При атестації аспіранта враховуються виконання вимог як освітньої, так і наукової компоненти освітньо-наукової програми. Аспіранти, що успішно пройшли щорічну атестацію, переводяться на наступний рік навчання. Аспіранти, які не пройшли атестацію із неповажних причин, підлягають відрахуванню.

Метою проміжних звітів є контроль за виконанням індивідуального плану аспіранта за всіма складовими, передбаченими навчальним планом. **Проміжний звіт** має включати три модулі:

1. Теоретичний модуль.
2. Науково-дослідницький.
3. Практичний модуль.

Результатом навчання в аспірантурі є складання комплексного іспиту зі спеціальності та захист дисертації в спеціалізованій вченій раді.

5. Асистентська педагогічна практика

Асистентська педагогічна практика є обов'язковим компонентом ОНП підготовки докторів філософії в галузі біології за спеціальністю біологія в ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України». Вона має на меті набуття аспірантом професійних навичок та вмінь викладача вищого навчального закладу.

До проходження асистентської педагогічної практики без прослуховування спеціальних курсів допускається аспірант, який до вступу в аспірантуру (на рівні магістратури) прослухав необхідні навчальні дисципліни і отримав відповідні педагогічні компетентності. Якщо аспірант не набув достатніх для проведення асистентської педагогічної практики педагогічних компетентностей, він має можливість спочатку прослухати відповідну дисципліну «Професійно-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу». Після успішного опанування курсу і проходження практики аспірант може отримати додаткову педагогічну кваліфікацію «Викладач вищого навчального закладу».

Той аспірант, який не набув на рівні магістратури педагогічних компетентностей і не має бажання опанувати курс «Професійно-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу» – проходить асистентську педагогічну практику за наказом по академії під керівництвом наукового керівника, однак додаткової педагогічної кваліфікації не отримує.

Відпрацювання практичних умінь і навичок аспіранта здійснювати підготовку навчально-методичного забезпечення, підготовку та проведення занять, організацію самостійної роботи студентів, в межах дисциплін, які викладає науковий керівник, відбувається під час проходження асистентської педагогічної практики, що передбачено навчальним планом на другому та третьому році навчання залежно від фактичного педагогічного навантаження на кафедрі.

Метою асистентської педагогічної практики є поглиблення та закріплення знань аспірантів з питань організації і форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, формування вмій і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методик викладання професійно-орієнтованих дисциплін відповідного фахового напрямку та дисциплін фундаментального циклу для спеціальності 091 «Біологія».

Асистентська педагогічна практика має бути наближеною до напрямів наукових досліджень аспіранта. Під час такої практики виникає можливість апробувати результати досліджень, що проводяться аспірантом при написанні дисертаційної роботи.

Згідно з навчальним планом підготовки докторів філософії, асистентська педагогічна практика проводиться на другому та третьому році навчання в обсязі 300 год. (10 кредитів), у тому числі не менше 50 годин семінарських, практичних чи лабораторних занять зі студентами.

Проходження асистентської педагогічної практики передбачає виконання аспірантом наступних видів робіт:

- підготовку та проведення семінарських, практичних чи лабораторних занять;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення семінарських, практичних чи лабораторних занять;
- розробку завдань та організацію самостійної роботи студентів з дисциплін, що читаються;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення модульних контрольних робіт з дисциплін, що викладаються;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення залікових робіт та іспитів з дисциплін, що читаються;
- участь (разом з лектором) у проведенні заліків та іспитів для студентів відповідної спеціальності.

Захист звіту з асистентської педагогічної практики відбувається перед членами комісії, яка створюється за розпорядженням ректора ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України». Підсумки асистентської педагогічної практики обговорюються на засіданнях відповідних кафедр під час проміжної атестації аспірантів, а загальні підсумки – затверджуються на засіданні вченої ради ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України».

6. Проміжна та підсумкова атестації

Атестація аспірантів здійснюється відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії в галузі біології за спеціальністю біологія. В процесі підготовки докторів філософії використовують дві форми атестації: проміжну та підсумкову. Відповідно до діючих нормативно-правових документів Міністерства освіти і науки України та ДЗ «Дніпропетровська

медична академія МОЗ України» підсумкова атестація випускників, що завершують навчання за освітньо-науковими програмами доктора філософії, є обов'язковою.

6.1. Проміжна атестація

Метою проміжної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану аспіранта за всіма складовими, передбаченими навчальним планом. Проміжна атестація включає три модулі: 1) теоретичний, 2) науково-дослідницький, 3) практичний.

6.1.1. Атестація за теоретичним модулем передбачає складання іспитів відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за спеціальністю 091 «Біологія». Склад екзаменаційної комісії та голова призначається наказом ректора університету після повного виконання програми освітньо-наукового рівня доктора філософії з метою встановлення фактичної відповідності рівня теоретичної підготовки вимогам загальних та фахових компетентностей випускників аспірантури. Технологія проміжної атестації включає наступні етапи:

- розробка теоретичних питань науково-практичного характеру;
- проведення контролю;
- перевірка виконаних завдань;
- обговорення відповіді на додаткові запитання членів комісії;
- оцінювання ступеня досягнення кінцевих цілей теоретичної підготовки аспірантів відповідно до об'єктивних критеріїв.

6.1.2. Науково-дослідницький модуль, відповідно до начального плану, передбачає проведення поточної атестації аспірантів раз на рік та звітування на засіданні кафедри двічі на рік. Метою проміжної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану науково-дослідницького пошуку та дотриманням графіку підготовки результатів науково-дослідницької роботи (див. додаток В).

6.1.3. Практичний модуль, відповідно до начального плану, передбачає проведення асистентської педагогічної практики на другому та третьому році навчання. Метою проміжної атестації за практичною складовою є контроль за виконанням індивідуального плану та набуття аспірантом професійних навичок та вмінь викладача вищого навчального закладу. Атестація за практичним модулем здійснюється на підставі висновків комісії з проведення захисту асистентської педагогічної практики, яка створюється за розпорядженням ректора ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України».

6.2. Підсумкова атестація

Метою підсумкової атестації є встановлення відповідності рівня освітньо-наукової підготовки випускників аспірантури вимогам Освітньо-наукової програми доктора філософії в галузі біології за спеціальністю біологія. Підсумкова атестація здійснюється за двома напрямками: 1)

оцінювання рівня теоретичної та практичної фахової підготовки; 2) встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки вимогам, що висуваються до доктора філософії в галузі біології за спеціальністю біологія.

6.2.1. Оцінювання рівня теоретичної фахової підготовки передбачає складання комплексного підсумкового іспиту за спеціальністю 091 «Біологія» відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за цією спеціальністю. Комплексний підсумковий іспит передбачає виконання кваліфікаційних завдань за спеціальністю 091 «Біологія» і є адекватною формою кваліфікаційних випробувань, яка об'єктивно і надійно визначає рівень професійної та наукової підготовки випускників аспірантури вищих навчальних закладів. Програма комплексного іспиту містить обов'язковий і варіативний модулі. Обов'язковий модуль охоплює теоретичні та методологічні аспекти сучасної біології, а варіативний модуль стосується наукових та практичних аспектів відповідно до обраного напряму дисертаційної роботи. Комплексний екзамен дає можливість встановити рівень теоретичної та практичної фахової підготовки аспіранта. Підсумкова атестація здійснюється екзаменаційною комісією, склад якої та голова призначається наказом ректора академії після повного виконання програми освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії з метою встановлення фактичної відповідності рівня теоретичної та практичної фахової підготовки вимогам фахових компетентностей випускників аспірантури за спеціальністю 091 «Біологія».

Комплексний іспит передбачає письмову відповідь на теоретичні та практичні питання, які стосуються сучасних проблем біологічної науки, що дає можливість оцінити теоретичний та практичний рівень професійної підготовки за спеціальністю 091 «Біологія» (питання охоплюють обов'язкову і варіативну частини програми).

6.2.2. Нормативною формою підсумкової атестації є прилюдний захист результатів науково-дослідницької роботи, які представлені у вигляді дисертації. Він дозволяє встановити відповідність рівня науково-дослідницької підготовки аспіранта та вимог, що висуваються до доктора філософії в галузі біології за спеціальністю біологія.

Підсумкову атестацію у вигляді прилюдного захисту дисертації здійснює спеціалізована вчена рада, склад якої затверджується Міністерством освіти і науки України на підставі чинних нормативно-правових документів. В окремих випадках згідно з Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. (ст. 6.3, 30.5.5) створюється разова спеціалізована вчена рада у складі 6–7 фахівців відповідного профілю, з яких не менше двох мають бути працівниками інших вищих навчальних закладів або наукових установ. Персональний склад такої ради затверджується Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

На дисертаційну роботу доктора філософії в галузі біології за спеціальністю біологія покладається основна дослідницька і фахова кваліфікаційна функція, яка виражається у здатності пошукувача ступеня

доктора філософії вести самостійний науковий пошук, вирішувати прикладні наукові завдання і здійснювати їхнє наукове узагальнення у вигляді власного внеску у розвиток сучасної біологічної науки і практики. Вона є результатом самостійної наукової роботи аспіранта і має статус інтелектуального продукту на правах рукопису.

Підсумкова атестація аспірантів, що повністю виконали ОНП підготовки докторів філософії в аспірантурі ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України» за спеціальністю 091 «Біологія», завершується присудженням наукового ступеня «доктор філософії» в галузі біології за спеціальністю 091 «Біологія» з врученням диплому встановленого зразка про рівень освіти та кваліфікацію.

7. Загальні та фахові компетентності випускників аспірантури

За результатами виконання ОНП підготовки докторів філософії за спеціальністю 091 «Біологія» випускники аспірантури набувають інтегральну, загальні та фахові компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики

Загальні компетентності:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-1)
2. Навички використання новітніх інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК-2)
3. Здатність до проведення самостійних досліджень на сучасному рівні (ЗК-3)
4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК-4)
5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК-5)
6. Здатність працювати в міжнародному науковому просторі (ЗК-6)
7. Здатність розробляти та управляти науковими проектами (ЗК-7)
8. Здатність саморозвиватися, вчитися і бути сучасно навченим (ЗК-8)
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати на сучасному рівні наукові проблеми (ЗК-9)
10. Прагнення до збереження навколишнього середовища (ЗК-10)

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

1. Здатність застосовувати отримані знання та розуміння для вирішення проблем сучасної біології (СК-1)
2. Здатність формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики (СК-2)

3. Здатність обирати адекватні методи для ефективного вирішення конкретних науково-практичних задач у галузі біології (СК-3)
4. Здатність самостійно проводити наукові дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання (СК-4)
5. Здатність інтерпретувати дані, отримані в результаті наукового дослідження і зіставляти виявлені факти з сучасними концепціями, гіпотезами та теоріями (СК-5)
6. Поглиблене знання і розуміння у конкретній галузі біології (СК-6)
7. Здатність ефективно спілкуватися з широкою науковою спільнотою (СК-7)
8. Розуміння етичних аспектів наукової діяльності в галузі біології (СК-8)
9. Здатність розвивати особисте відчуття відповідальності за отримані в ході наукової діяльності результати (СК-9)
10. Здатність представляти результати власного дослідження широкому загалу фахівців та нефахівців; спроможність працювати у міждисциплінарній команді (СК-10)

8. Результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів мають бути представлені через набуття ними теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексу проблем у галузі професійної та (або) дослідницької діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичну та практичну значимість.

Навчання та науково-дослідницька діяльність аспірантів мають бути представлені такими основними складовими:

1. Прослуховування обов'язкових навчальних дисциплін, дисциплін вибору факультету/академії та вільного вибору аспіранта за спеціальністю 091 «Біологія» в загальному обсязі **30 кредитів** ЄКТС.
2. Складання іспитів, відповідно до навчального плану теоретичної підготовки.
3. Проходження та успішний захист асистентської педагогічної практики.
4. Підготовка дисертаційної роботи, яка рекомендована кафедрою до захисту у спеціалізованій вченій раді.
5. Публікації за темою дисертації у фахових вітчизняних та закордонних виданнях відповідно до чинних вимог, затверджених МОН України.
6. Апробація результатів дисертаційної роботи шляхом участі в роботі не менше 3-х всеукраїнських та міжнародних наукових конференцій, семінарів та інших форм наукової комунікації, відповідно до чинних вимог, затверджених МОН України.

(Деталізовані результати навчання за спеціальністю 091 біологія в Додатку В.).

9. Матеріально-технічне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення виконання освітньо-наукової програми

Освітньо-наукова підготовка докторів філософії за спеціальністю 091 «Біологія» здійснюється на базі ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», який розташований у навчальних корпусах академії за адресою: м. Дніпропетровськ, пл. Соборна, 4. До послуг аспірантів у академії є низка науково-дослідницьких і навчально-освітніх структурних підрозділів, а саме: лабораторний корпус, інформаційно-обчислювальний сектор, віварій. Таким чином, у академії існує достатня кількість аудиторій, лабораторій, навчальних площ, що загалом забезпечують існуючий обсяг підготовки фахівців з фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін, активно здійснюється суттєве поліпшення матеріально-технічної бази навчального процесу.

Таблиця 3.

Площа приміщень ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», пов'язаних з підготовкою докторів філософії зі спеціальності 091 – Біологія

№ кабінету	Призначення приміщення	Площа, м ²
Кафедри		
	кафедра медико-біологічної фізики і інформатики	
	навчальна лабораторія	
	кафедра медичної біології, фармакогнозії та ботаніки	
	навчальна лабораторія	
	кафедра біохімії, медичної та фармацевтичної хімії	
	навчальна лабораторія	
	кафедра фізіології	
	кафедра мікробіології, вірусології, імунології та епідеміології	
Навчально-освітні структурні підрозділи		
	Бібліотека	150,7

На території ДЗ «ДМА МОЗ України» знаходяться гуртожитки для проживання. У студмістечку функціонують їдальня, буфети, медпункт, студентський профілакторій та студентська поліклініка, а також обладнані спортивні майданчики.

Інформація про наявність приміщень для занять студентів, аспірантів приміщень для науково-педагогічних працівників, читальних залів, гуртожитків, їдалень тощо наведена у таблиці 4.

Будівлі ДЗ «ДМА МОЗ України» – I- III ступеня довговічності. Всі вони під'єднанні до інженерних мереж (газ, водостік, каналізація, тепломережі, електропостачання, слабо точні мережі). Матеріальні цінності зберігаються на складах та у приміщеннях, обладнаних охоронною сигналізацією. В корпусах цілодобово діє охорона.

Всі кафедри устатковані меблями – столами, шафами для літератури. У своєму розпорядженні вони мають сучасну матеріально-технічну базу: комп'ютери та ноутбуки. Все обладнання відповідає потребам навчального процесу. На кафедрах забезпечується виконання норм охорони праці та протипожежної безпеки. Стан освітлення аудиторій відповідає нормам.

Усі види занять, що передбачені навчальними планами, повною мірою забезпечені необхідними навчальними площами, технічними засобами у відповідності до вимог робочих навчальних програм.

Таблиця 4.

Загальна площа приміщень та її розподіл, м²

Найменування приміщення		Площа приміщень (кв. метрів)			
		усього	у тому числі		
			власних	орендованих	зданих в оренду
1.	Навчальні приміщення, усього у тому числі:	47070,4	47070,4		
	приміщення для занять студентів, курсантів, слухачів (лекційні, аудиторні приміщення, кабінети, лабораторії тощо)	22955,6	22955,6		
	комп'ютерні лабораторії	521,8	521,8		
	спортивні зали	2522,6	2522,6		
	Приміщення для науково-педагогічних (педагогічних) працівників	6588,6	6588,6		
	Службові приміщення	13061,8	13061,8		
	Бібліотека	1420,0/	1420,0/		
	у тому числі читальні зали	127,5	127,5		
2.	Гуртожитки	48034,1	48034,1		
3.	Їдальні, буфети	2845,5	2845,5		
4.	Профілакторії, бази відпочинку	2756,8	2756,8		
5.	Медичні пункти	-	-		
6.	Інші	-	-		

Найменування об'єкта соціальної інфраструктури (показника, нормативу)		Кількість	Площа (кв. метрів)
1.	Гуртожитки для аспірантів	7	48034,1
2.	Житлова площа на одного аспіранта у гуртожитку	2873	6,2

Найменування об'єкта соціальної інфраструктури (показника, нормативу)		Кількість	Площа (кв. метрів)
3.	Їдальні та буфети	7	2845,5
4.	Кількість студентів на одне місце в їдальнях і буфетах	12 21	
5.	Актові зали	–	–
6.	Спортивні зали	1	2522,6
7.	Плавальні басейни	1	763,4
8.	Інші спортивні споруди: стадіони спортивні майданчики корти тощо	1 1	1200,0 836,0
9.	Студентський палац (клуб)	–	–
10.	Інші	–	–

Основним джерелом інформаційного забезпечення є Наукова бібліотека.

Для забезпечення навчального процесу на високому рівні активно використовуються комп'ютерні класи, що створює умови для забезпечення ефективного викладання наявних дисциплін. Управління обчислювальною технікою передбачає концентрацію у загально-університетських класах з метою її оптимального використання та обслуговування. Комп'ютерні класи підключені до міжнародної інформаційної мережі Internet, яка широко використовується у навчальному процесі та науковій роботі викладачами, співробітниками та аспірантами, які мають можливість вести навчальну роботу, отримувати наукову інформацію, користуватись бібліотечними фондами всього світу. Аспіранти мають доступ до комп'ютерних класів, забезпечених сучасними ПК та програмним забезпеченням.

У складі післядипломної освіти діє навчально-методичний відділ, навчальна лабораторія комп'ютерної техніки та інформаційних технологій зі швидкісним доступом у мережу Internet. Інститут має сучасну бібліотеку (**понад 27 тис. примірників** навчальної літератури) з доступом до зарубіжних баз періодики (EBSCO, Springer, URAN) та готельний комплекс.

Список фахових періодичних видань, які є в бібліотеках та у інформаційних базах, до яких підключено ДЗ «ДМА МОЗ України», відповідають потребам програми підготовки докторів філософії за спеціальністю 091 «Біологія», представлено у таблиці 5.

3. Перелік фахових періодичних видань

Найменування фахового періодичного видання		Роки надходження
1.	Біль, знеболювання і інтенсивна терапія	2001-2014
2.	Вісник наукових досліджень	2003-2016
3.	Вісник ортопедії, травматології та протезування	2002-2016
4.	Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України	2001-2014
5.	Вісник стоматології	1996-2008, 2015-2016
6.	Вісник фармації	1994-2007
7.	Вісник проблем біології і медицини	1999-2007
8.	Дерматология и венерология	2002-2014
9.	Експериментальна та клінічна фізіологія та біохімія	1998, 2000-2015
10.	Ендокринологія	1998-2008
11.	Журнал академій медичних наук України (с 2011 Журнал НАМН України)	1996-2016
12.	Журнал вушних, носових і горлових хвороб	1970-2009
13.	Запорожский медицинский журнал	2003-2016
14.	Здоровье женщины	2003-2008, 2015-2016
15.	Здоровье мужчины	2003-2008
16.	Здоровье ребенка	2007-2009, 2015-2016
17.	Клінічна фармація	1998, 99, 2001-2016
18.	Клінічна хірургія	1962-2016
19.	Медицина неотложных состояний	2008-2009
20.	Медична хімія	2002-2008
21.	Медична психологія. Медицинская психология	2007-2009
22.	Медичні перспективи	1996-2014
23.	Международный медицинский журнал	1997-2016
24.	Международный неврологический журнал	2006-2009

25.	Міжнародний ендокринологічний журнал	2007-2016
26.	Морфология	1993-2008, 2016
27.	Нейрофизиология	1970-1996, 2003-2008
28.	Новини стоматології	1997-2016
29.	Одеський медичний журнал	1999-2016
30.	Онкология	2002-2008
31.	Ортопедия, травматология и протезирование	1932-1941, 1955-2016
32.	Офтальмологический журнал	1946-2016
33.	Перинатологія та педіатрія	2001-2016
34.	Проблеми ендокринної патології	2003-2016
35.	Проблемы криобиологии	1992-95, 98, 99 2001-2008
36.	Репродуктивное здоровье женщины	2003-2007
37.	Ринологія	2005-2008
38.	Семейная медицина. Сімейна медицина	2005-2016
39.	Серце і судини	2003-2009
40.	Современная педиатрия	2005-2016
41.	Судебно-медицинская экспертиза	1959-2007
42.	Сучасна гастроентерологія	2001-2009
43.	Сучасні інфекції	2001-2009
44.	Український біохімічний журнал	1934-2008
45.	Український журнал дерматології, венерології, косметології	2002-2009
46.	Український журнал екстремальної медицини	2000-2008
47.	Український кардіологічний журнал	1994-2016
48.	Український медичний часопис	1998-2016
49.	Український морфологічний альманах	2003-2014
50.	Український радіологічний журнал	1993-2008
51.	Український ревматологічний журнал	2001-2009

52.	Український терапевтичний журнал	2000, 2002-2016
53.	Український журнал з проблем медицини праці	2006-2008
54.	Український журнал клінічної та лабораторної медицини	2007, 2009
55.	Український медичний альманах	1998-2007
56.	Український стоматологічний альманах	2006-2016
57.	Урологія	1998-2014
58.	Фармацевтичний журнал	1959-1981, 1983, 1991-2015
59.	Фізіологічний журнал	1955-1993, 1999-2016
60.	Шпитальна хірургія	2000-2014, 2016
61.	Морфологія	Електронний журнал

Аспіранти мають доступ більш ніж до 40 повнотекстових баз даних (БД), з яких особливий інтерес для біологів представляють: БД SCOPUS видавництва Elsevier, HighWire Press, Electronic Journals Library, Springer books, Academic journals, Scholar.google, Versita, OpenSpringer & Kluwer Academic Journal Searching, Directory of Open Access Journals (DOAJ), PubMed Central, Springer journals, BioMed Central, OA publishing at Nicolaus Copernicus University, Free Medical Journals, Helmholtz-Gemeinschaft, Biblioteca Digital de Tesese Dissertacoes, Medical Heritage Library та ін.

Ці та інші бази дають змогу використовувати у навчальному процесі широкий спектр міжнародних фахових періодичних видань, зокрема: Acta Biochimica et Biophysica Sinica, Indian Journal of Biochemistry and Biophysics, Journal of Clinical Neurophysiology, Protein Journal, Biochemical and Biophysical Research Communications, ACS Chemical Neuroscience, Biochemistry, Journal of Cell and Molecular Biology, American Journal of Biochemistry and Biotechnology, Pathobiology, Bioscience, Biotechnology and Biochemistry, Amino Acids, Peptides and Proteins, Analytical Biochemistry, Annual Review of Biochemistry, American Journal of Physiology - Endocrinology and Metabolism, Annual Review of Biophysics, Journal of Experimental Biology, Antioxidants and Redox Signaling, Archives of Insect Biochemistry and Physiology, Journal of Hematology and Oncology, Archives of Microbiology, Journal of Bacteriology, Acta Biochimica et Biophysica Sinica та інші.

Програма розглянута на засіданні кафедри медико-біологічної фізики і інформатики

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ І.Б. Кулагіна

Програма розглянута на засіданні кафедри медичної біології, фармакогнозії та ботаніки

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ В.Ф. Шаторна

Програма розглянута на засіданні кафедри біохімії, медичної та фармацевтичної хімії

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ Г.С. Маслак

Програма розглянута на засіданні кафедри фізіології

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ О.Г. Родинський

Програма розглянута на засіданні кафедри мікробіології, вірусології, імунології та епідеміології

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ Д.О. Степанський

та затверджена вченою радою ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

Голова вченої ради _____ Г.В. Дзяк

Додаток Б

Графік виконання індивідуального плану науково-дослідницької роботи аспірантами за ОНП підготовки докторів філософії в аспірантурі ДЗ «ДМА МОЗ України» за спеціальністю **091 «Біологія»**

Рік навчання	Робота над дисертацією	Публікація статей		Апробація результатів (виступи на конференціях)
		у вітчизняних фахових виданнях	у зарубіжних фахових виданнях	
1 рік навчання				
1 півріччя	Структура роботи. Робота з першоджерелами за темою дисертаційної роботи.	–	–	–
2 півріччя	Проведення науково-дослідної роботи за темою дисертації. Написання теоретичної частини роботи.	–	–	1
2 рік навчання				
1 півріччя	Проведення науково-дослідної роботи за темою дисертації.	1	–	–
2 півріччя	Проведення науково-дослідної роботи за темою дисертації. Оброблення та аналіз інформаційної бази.	1	–	1
3 рік навчання				
1 півріччя	Проведення науково-дослідної роботи за темою дисертації. Описання практичної частини роботи.	1	–	–
2 півріччя	Узагальнення результатів дослідження.	1	–	1
4 рік навчання				
1 півріччя	Формування висновків і рекомендацій. Закінчення роботи над дисертацією.	–	1	–
2 півріччя	Оформлення роботи та подання до захисту. Захист дисертації.	–	–	–

- ефективно обирати та адекватно застосовувати основні методи молекулярної генетики для проведення наукових досліджень з метою вирішення практичних завдань біотехнології та діагностики захворювань;	+	+	+	+	+	+			+	+	+		+		+	+	+	+		+	+	+		
- застосовувати методи генетичного аналізу, популяційної генетики та математичної статистики;	+	+	+	+	+					+	+		+		+	+	+	+				+	+	
- керуючись ґрунтовними знаннями в області біофізики та використовуючи стандартні протоколи проводити дослідження біофізичних механізмів функціонування біологічних систем;				+	+						+	+		+	+		+					+		
- в умовах виробничої діяльності використовуючи теоретичні та практичні основи будувати і чисельно аналізувати моделі біологічних процесів;			+	+	+								+		+	+	+	+						
- спираючись на розуміння загальних механізмів функціонування різних систем організму людини і тварин, визначати взаємозв'язки і взаємозалежність, що визначають єдність організму людини і навколишнього середовища;			+		+	+		+						+	+		+					+	+	
- на основі глибокого розуміння фізіологічних процесів обирати адекватні алгоритми вирішення сучасних актуальних питань життєдіяльності і здоров'я людини;			+	+	+		+		+				+			+	+	+						
- використовуючи оригінальні та літературні дані, Міжнародні Кодекси номенклатури, електронні інформаційні ресурси, на передовому науковому рівні розв'язувати задачі в галузі різноманітності рослинних та грибних об'єктів;			+	+	+	+		+					+		+	+	+	+					+	
- здійснювати прикладні розробки в галузі ботаніки та мікології;						+	+						+		+								+	+

міжособистісної взаємодії;																						
- використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці та інтерпретації джерел.		+	+		+														+	+		
Автономія та відповідальність:																						
- ініціювати інноваційні комплексні проекти, лідирувати та проявляти повну автономність під час їхньої реалізації;		+		+	+	+		+			+					+				+	+	
- діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо, ґрунтуючись на етичних нормах;											+									+	+	
- саморозвиватися і самовдосконалюватися, нести відповідальність за визначення новизни наукових досліджень та прийняття експертних рішень;											+									+	+	
- приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей з метою реалізації спільної задачі.		+									+		+						+		+	+